

Sammanfattning för allmänheten – Västsverige

Inledande översikt

Programmet i Västsverige omfattar två län: Västra Götaland och Hallands län. Västsverige har ett unikt geografiskt läge på västkusten mellan storstadsregionerna Oslo och Öresundsregionen. Regionen karaktäriseras av en flerkärnig ortsstrukturer med fokus på Göteborg, men där också Halmstad, Borås, Skövde och Trollhättan/Vänersborg/Uddevalla är viktiga regionala centra.

Den ekonomiska tillväxten i Västsverige har under 2000-talet varit tudelad med en stark tillväxt i Göteborgsregionen, Sjuhärad och Halland medan utvecklingen i Skaraborg och Fyrbodal varit klart sämre än riksgenomsnittet. Göteborgsregionen har haft en betydligt bättre befolknings- och sysselsättningsutveckling än övriga Västsverige. Göteborgsregionen utmärker sig även med en hög utbildningsnivå. I de övriga delarna av Västsverige är andelen med eftergymnasial utbildning lägre än genomsnittet för riket.

Västsverige står inför ett antal utmaningar som programmet behöver möta för att bidra till en smart och hållbar tillväxt. Det handlar exempelvis om att utveckla de definierade styrkeområdena, skapa fler innovativa företag, minska koldioxidutsläppen och minska klyftor i regionen. En utmaning är att många västsvenska små och medelstora företag saknar egna resurser för innovation, därav ska insatser i programmet bidra till att öka företagets utgifter för forskning och utveckling och skapa samverkan mellan näringsliv och akademi.

Styrkeområdena i Västsverige är Life Science, Hållbara transporter, Hållbar stadsutveckling, Marina näringar, Livsmedel, Material och hållbar produktion, Upplevelsebaserade näringar, Förnybar kemi och energi samt Informations- och kommunikationsteknologi.

Fakta om programmet

Tillväxtverket har regeringens uppdrag att administrera programmets genomförande, vilket främst innebär att informera om programmet, arrangera utlysningar, följa projekten under genomförandet samt betala ut EU-medlen.

Det regionala strukturfondsprogrammet för Västsverige syftar till att stärka små- och medelstora företags konkurrenskraft, bidra till en mer koldioxidsnål ekonomi och främja en hållbar stadsutveckling. Det ska ske genom riktade insatser för små och medelstora företag och för samverkan mellan aktörer från olika samhällssektorer. Totalt finns det knappt en halv miljard kronor inom programmets tre insatsområden.

För att möta dessa utmaningar innehåller programmet tre insatsområden med sökbara medel:

1. Samverkan inom forskning och innovation
2. Konkurrenskraftiga små och medelstora företag
3. Innovation för en koldioxidsnål ekonomi

Knappt hälften av medlen finns inom insatsområde ett, ett något mindre belopp inom insatsområde två och runt 15 procent återfinns inom insatsområde tre.

Minst fem procent av programmets medel ska gå till Hållbar stadsutveckling. Dessa medel är fördelade över samtliga tre insatsområden och kan endast sökas av Göteborgs Stad. Projekt inom Hållbar stadsutveckling måste ligga i linje med den sektorsövergripande integrerade planen för hållbar stadsutveckling i Göteborg 2014 - 2020.

Insatsområde 1 och 3 är inriktade på regionala styrkeområden.

Tillväxtverket har regeringens uppdrag att administrera programmets genomförande, vilket främst innebär att informera om programmet, arrangera utlysningar, följa projekten under genomförandet samt betala ut EU-medlen.

Projekt som karakteriserar programmet

Totalt har 79 projekt, inklusive förstudier och tekniskt stöd, beviljats stöd inom programmet och majoriteten av programbudgeten är beslutad. Det finns 26 projekt inom insatsområde ett, 41 projekt inom insatsområde två och nio projekt inom insatsområde tre. Inom insatsområde fyra, s.k. tekniskt stöd, har 3 projekt beviljats. Majoriteten av projekten riktar sig på något sätt mot de regionala styrkeområdena, även de som beviljats stöd inom insatsområde två, där det inte är något krav från programmets sida. De flesta övriga insatser har en tematisk målgrupp genom att rikta sig till företag som arbetar inom en viss bransch eller näring. Det är en stor spridning i vilken bransch projekten verkar i, med viss tyngd på tillverkande industri, besöksnäring och medicinteknik.

Projekten drivs av exempelvis högskolor och universitet, branschorganisationer, science parks, kommuner och kommunalförbund, regioner och föreningar.

Det finns flertalet satsningar inom life science, där merparten av projekten syftar till att stärka samverkan mellan akademi och näringsliv. Bland annat finns en satsning som syftar till att förstärka företagets möjligheter att utveckla produkter som direkt syftar till att möta samhällsutmaningar som exempelvis en åldrande befolkning och minskad klimatpåverkan samt i förlängningen en ökad hastighet i innovationssystemet. Andra projekt handlar om att stötta Västsveriges tillverkande industri i omställningen till en mer hållbar och effektiv produktion. Satsningar genomförs också för att öka nyföretagandet i Västsverige, exempelvis ett projekt som riktas mot utrikes födda, unga och kvinnor och fokuserar på en social och en grön dimension i nyföretagandet.

Aktuellt under året

Under året har fyra utlysningsomgångar genomförts och programmets tre insatsområden har varit öppna och sökbara under samtliga utlysningar. En av utlysningarna riktade sig endast till pågående projekt som fick möjlighet att söka om utökad stöd. Tio nya projekt tillkom under 2019, varav ett är en förstudie.

De nytillkomna projekten har en viss tyngdpunkt inom hållbarhet, med inriktning på exempelvis Agenda 2030, hållbara material och hållbar besöksnäring. Ett av projekten, som drivs av Inclusive Business Sweden, har som mål att fler små och medelstora företag i regionen gör affärer med eller har verksamhet i tillväxt- och utvecklingsländer.

De jobbar med produkt- och tjänsteutveckling och jobbar för ökad kontakt mellan västsvenska företag och marknader i Kenya, Rwanda och Bangladesh.

Finansieringsinstrument

Den största satsningen i Västsverige utgörs av en ägarkapitalfond som för programperioden 2014–2020 har en total finansiering om 184,3 miljoner kronor (19,8 miljoner euro), varav 63,3 miljoner kronor (6,8 miljoner euro) från ERUF och 121 miljoner kronor (13,0 miljoner euro) i nationell medfinansiering. Tillväxtverket tecknade 2015 avtal med Almi Invest Västsverige AB som utförare och förvaltare av fonden.

Pengarna ska investeras som ägarkapital i små och medelstora företag (SMF) med tillväxtpotential och som huvudsakligen befinner sig i en tidig utvecklingsfas. Investeringarna ska göras tillsammans med privata aktörer som kommer att investera minst lika mycket pengar i företagen som fonden. Satsningen förväntas att bidra till att cirka 50 företag får tillgång till ägarkapital, vilket förväntas skapa minst 150 arbetstillfällen. Hittills har fonden investerat i 42 bolag om totalt 91,0 miljoner kronor (9,8 miljoner euro).